

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

3379

ΤΩΝ ἈΛΛΗΛΟΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Τῶν τε ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἐν ἀπάσαις ταῖς
τῷ Οἰκουμενικῷ Θρόνῳ ὑποκειμέναις Ἐπαρχίαις.

οὐ προηγείται

ΤΟ ΕΠΙ ΤΗ ΣΥΣΤΑΣΕΙ ΑΥΤΟΥ ΕΚΔΟΘΕΝ

ΠΑΡΑ ΤΗΣ Μ. ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ

ΓΡΑΜΜΑ.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

ΤΩΝ ἈΛΛΗΛΟΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Τῶν τε ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἐν ἀπάσαις ταῖς
τῷ Οἰκουμενικῷ Θρόνῳ ὑποκειμέναις Ἐπαρχίαις.

οὐ πρόηγεῖται

ΤΟ ΕΠΙ ΤΗ ΣΥΣΤΑΣΕΙ ΑΥΤΟΥ ΕΚΔΘΕΝ

ΠΑΡΑ ΤΗΣ Μ. ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ

ΓΡΑΜΜΑ.

ΕΚ ΤΗΣ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ

1846

ΑΝΘΙΜΟΣ ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟ
ΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΝΕΛΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Οἱ τῷ καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτῳ, Πατριαρχικῷ, Ἀποστολικῷ, καὶ Οἰκουμενικῷ Θρόνῳ ὑποκείμενοι ἱερώτατοι Μητροπολίται, καὶ ὑπέρτιμοι, καὶ Θεοφιλέστατοι Ἀρχιεπίσκοποί τε, καὶ Ἐπίσκοποι, ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοὶ Ἀδελφοί, καὶ Συλλειτουργοί, καὶ ἐντιμότητατι Κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ ἐκάστης Ἐπαρχίας, καὶ εὐλαδέστατοι Ἱερεῖς, καὶ ὀσιώτατοι Ἱερομόναχοι, καὶ τίμιοι Προεστῶτες, καὶ χρήσιμοι Γέροντες, καὶ Πρόκριτοι, καὶ Ἐπίτροποι τῶν ἱερῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ Σχολείων, καὶ λοιποὶ ἀπαξάπαντες εὐλογημένοι Χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά, χάρις εἴη ὑμῖν, καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Ἐγκεχειρισμένοι ἀναθεν παρὰ Θεοῦ τοὺς πνευματικούς οἶακας τοῦ παγκοίνου σκάφους τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ὀφείλομεν ἀκαταπαύστως ἀγρυπνεῖν, καὶ προσέχειν τῇ θεαρέστῳ τοῦ λογικοῦ ἡμῶν Ποιμνίου διακυβερνήσει, ὃ παρέδωκεν ἡμῖν ὁ Κύριος, κατὰ τὴν Ἀποστολικὴν

(β.)

έντολήν, τήν λέγουσαν “ Προσέχετε έαυτοῖς, καί παντί τῷ ποιμνίῳ, ἐνῶ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο Ἐπισκόπους ποιμαίνειν τήν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, ἣν περιποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος. ,, Πολλῶν τοίνυν, καί μεγάλων ὑπαρχόντων ἡμῖν τῶν Πνευματικῶν χρῶν, ἐν καί τοῦτο λογιζόμεθα ἀναγκαιότατον, περὶ οὗ ἀείποτε ἔλαβεν ἡ Ἐκκλησία πρόνοιαν, ὅπως τὰ τέκνα τῆς καθ’ ἡμᾶς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας λαμβάνωσιν ἐκ τῆς παιδικῆς αὐτῶν ἡλικίας τήν τῶν ἱερῶν Γραμμάτων διδασκαλίαν ὑπ’ Ὁρθοδόξων Διδασκάλων, ἐν τοῖς Ὁρθοδόξοις Διδασκαλείαις, ἢ Ἀλληλοδιδασκτικοῖς Σχολείοις, ἢ οὕτω συμμορφῶνται ἀπ’ αὐτῆς τῆς βρεφικῆς αὐτῶν ἡλικίας πρὸς τὰ Ὁρθόδοξα ἥθη, καί ἔθη, καί πρὸς τήν Ὁρθόδοξον διδασκαλίαν διὰ τῆς ἱερᾶς Κατηγήσεως εἰς σωτηρίαν αὐτῶν, κατὰ τὴν ἀρχαίαν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν παράδοσιν, ἣν καί αὐτὸς ὁ Θεόσοφος Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Τιμόθειον δευτέρᾳ αὐτοῦ Ἐπιστολῇ ὑποσημαίνεται λέγων “ ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερά γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίσει εἰς σωτηρίαν. ,, Προβαινούσης δὲ τῆς ἡλικίας αὐτῶν, ὅτε καί τὰ Ἑλληνικά μαθήματα καιρὸς διδάσκεισθαι αὐτοῖς, συνιστῶνται εἰς τὰ τῶν Ὁρθοδόξων ἑλληνικά καταστήματα, καί ἐν αὐτοῖς διδάσκονται ἐγκαίρως οὐ μόνον τὴν ἑλληνικὴν παιδείαν, ἀλλὰ καί τὴν ἀνάλογον τῇ ἡλικίᾳ αὐτῶν

(γ.)

Ὁρθόδοξον διδασκαλίαν τῶν ἱερῶν Δογμάτων “ μέχει καταντήσωσιν εἰς ἄνδρα τέλειον, κατὰ τὸν αὐτὸν Ἀπόστολον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ “ ἵνα μὴ ὡσι νήπιοι παρὰ πᾶσαν αὐτῶν τὴν ζωὴν κλυδωνιζόμενοι, καί περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης, ,, καθὰ ὁ αὐτὸς πάλιν τοῦ Κυρίου Ἀπόστολος συμβουλεύει ἡμῖν.

Ἐκ τοιούτου γοῦν ἀναγκαιοτάτου ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν χρέους προαγόμενοι, καί χάριτας ὁμολογούντες τῷ παναγίῳ Θεῷ, ὅτι ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις πανταχοῦ σχεδὸν διὰ τοῦ εὐτεβοῦς ζήλου τῶν φιλαμοῦσων ἡμετέρων Ὁρθοδόξων συνεστήθησαν Σχολεῖα, οὐ μόνον Ἀλληλοδιδασκτικά, ἀλλὰ καί Ἑλληνικά, ἐν οἷς διδάσκουσι, καί διιθύνουσιν Ὁρθόδοξοι Διδάσκαλοι, ἐγκεκριμένοι ἐκκλησιαστικῶς, καί ἐν αἷς ἅπαντες οἱ φρόνιμοι, φέροντες, συνιστῶσι τὰ ἴδια αὐτῶν τέκνα, τὸ πολυτιμότερον αὐτοῖς παρὰ Θεοῦ δῶρον, ἐκδιδασκόμενα ἐν αὐτοῖς, κατὰ τὴν ἡλικίαν αὐτῶν, καί χρεῖαν, εἴτε τὰ συνήθως λεγόμενα κοινὰ γράμματα, εἴτε τὰ Ἑλληνικά, ἐλάβομεν ὀφειλομένως καί πρόνοιαν, καί μετὰ πολλῆς συσκέψεως, καί ἐπεξεργασίας ἐξέθεμεθα ἄρθρα τινὰ, καί Κεφάλαια, καθ’ ἃ, διαδοθησόμενα διὰ τοῦ τύπου εἰς τὴν Βασιλεύουσαν, καί εἰς τὰς ἄπανταχοῦ Ἐπαρ-

(δ.)

χίας; καὶ μέρη, ἔχουσι διεξάγεσθαι τὰ τε Ἀλληλο-
διδασκτικά, καὶ τὰ Ἑλληνικά Σχολεία, καὶ οἱ ἐν
αὐτοῖς Διδάσκαλοι, ὀδηγούμενοι ἐνεργεῖν ἐπιμελῶς
τὰ τῆς διδασκαλίας αὐτῶν, ἀποδεχομένων εἰς χρῆσιν
ἐν τοῖς Ἀλληλοδιδασκτικοῖς Σχολείοις τῶν Ἀλληλο-
διδασκτικῶν Διδασκάλων τὰ βιβλία ἐκεῖνα, ὅσα ἐγ-
κεκριμένα ἐκκλησιαστικῶς, καὶ ἐσφραγισμένα τῇ
Πατριαρχικῇ ἡμῶν Σφραγίδι, μέλλουσι διαδίδεσθαι
ἀπανταχοῦσε.

Ὅθεν γράφοντες διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου Πα-
τριαρχικοῦ, καὶ Συνοδικοῦ Γράμματος, συμβουλευο-
μεν πᾶσιν ὑμῖν Πατρικῶς, καὶ ἐντελλόμεθα, καὶ
παραγγέλλομεν Ἐκκλησιαστικῶς, ὅπως, πληροφο-
ρούμενοι τὴν ἐκ προνοίας ἡμῶν Ἐκκλησιαστικῆς
μετὰ πολλῆς συσκέψεως, καὶ ἐπεξεργασίας ἐκβῃσιν,
καὶ διὰ τοῦ τύπου διάδοσιν τῶν ἀναγκαίων ἐγκρι-
θέντων ἄρθρων τε, καὶ Κεφαλαίων, ἐπὶ τακτοποιή-
σει τῶν ἀπανταχοῦ Ἀλληλοδιδασκτικῶν τε, καὶ Ἑλ-
ληνικῶν Σχολείων, καὶ ὠφελεία τῆς νεολαίας, κατὰ
τὸ πνευματικόν, τὸ ἠθικόν, καὶ τὴν παιδείαν, ἀπο-
στέλλητε μετὰ προθυμίας τὰ τέκνα σας εἰς τὰ, χά-
ριτι θεῖα, συνεστημένα Ὁρθόδοξα Ἀλληλοδιδασκτικά
ἢ Ἑλληνικά Σχολεία, διὰ νὰ λαμβάνωσι τὴν ἀναγ-
καίαν συμμόρφωσιν ἀπ' αὐτῆς τῆς βρεφικῆς αὐτῶν
ἡλικίας εἰς τὰ ὀρθόδοξα ἔθνη, καὶ ἔθη, καὶ ἀποφεύ-
γητε πρότετι ἀνευ προφάσεως τὸ νὰ ἀγοράζητε ὑπὲρ

(ε.)

τῶν τέκνων ὑμῶν, τῶν εἰς τὰ Ἀλληλοδιδασκτικά δι-
δασκομένων, ἄλλα βιβλία, μὴ ἔχοντα τὴν Ἐκκλη-
σιαστικὴν ἐπικύρωσιν, καὶ Σφραγίδα, μηδὲ δέχησθε
τὰ δωρεὰν προσφερόμενα παρ' ἑτεροδόξων, ὡς ἀπό-
τινος καιροῦ ἐσυνείθισαν νὰ πράττωσι, μήτε εἰς
χρῆσιν ὑμῶν, μήτε εἰς χρῆσιν τῶν τέκνων σας, ἀλλὰ
πάντοτε μὲν ἀποστρέψθητε τὰ τοιαῦτα τῶν ἐχθρῶν
δῶρα, ὡς ἰσοβόλα, καὶ φάρμακον, ἐξαιρέτως δὲ ἐν
τοῖς δε ταῖς καιροῖς, καθ' οὓς πολλαὶ καὶ διάφοροι
πανουργοὶ, καὶ δόλιοι αἱ κατὰ τοῦ ὀρθοδόξου ἡμῶν
δόγματος ἐπιβουλαὶ τῶν πολεμίων, καὶ ἐχθρῶν τῆς
ὀρθοδόξου ἡμῶν θρησκείας, πειρωμένων, καὶ δι' ἄλλων
τρόπων, καὶ μέσων ὑπόυλων τε, καὶ φανερῶν, καὶ
διὰ βιβλίων κακοσχόλων, διαφθεῖραι τὸ χριστῶνυ-
μον ἡμῶν πλήρωμα, καὶ πρὸ πάντων τὴν ὀρθόδοξον
νεολαίαν. Ἀλλ' ἵνα μηδεὶς ἐξ ὑμῶν τολμᾷ καὶ λαμ-
βάνῃ εἰς χεῖρας χάριν δῆθεν ἀναγνώσεως καὶ ὠφε-
λείας, μήτε δι' ἀγορᾶς, μήτε διὰ προσφορᾶς, μήτε
δι' ἐαυτὸν, μήτε διὰ τὰ τέκνα του, μηδὲν ἀπὸ τὰ
κακῶς, χυδαίως τε, καὶ βυρβάρως μεταπεφρασμένα
ὑπὸ τῶν ἑτεροδόξων βιβλία τῆς ἀγίας Γραφῆς, πα-
λαιᾶς τε καὶ νέας, καὶ τε ὀλικῶς ἐκδεδομένης, καὶ
τε μερικῶς, σημειοῦμεν τὰ τοιαῦτα καὶ ἐξ ὀνόμα-
τος, οἷον, μήτε Ψαλτήριον μεταπεφρασμένον, μήτε
ἄλλο βιβλίον τῆς παλαιᾶς Γραφῆς, μήτε ἱερὸν Εὐαγ-
γέλιον μεταπεφρασμένον, μήτε Ἀποστόλου Παύλου

Ἐπιστολάς, μήτε Πέτρου, μήτε Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, μήτε Ἰακώβου, μήτε Ἰούδα, μήτε ἱερὴν Ἀποκάλυψιν, μηδὲν λέγομεν, ἐξ αὐτῶν μεταπεφρασμένον, μηδὲν λαμβανητέ εἰς χεῖρας, καὶ ἀναγινώσκητε, ὡς καὶ τὰ τέκνα σας γινώσκοντες καλῶς ὅτι ἀνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς μέχρι τῆς σήμερον ἡ ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία τὰ τοιαῦτα βιβλία ἔχει ἐκβεβλημένα, καὶ διὰ Συνοδικῶν Γραμματέων κεκωλυμένην τὴν τούτων ἀνάγνωσιν, ὡς ψυχολαβεστάτην, καὶ ὀλεθριωτάτην, καὶ ὅτι καὶ ἀφορισμοὺς, καὶ ἀρὰς ἐξεφώνησε πολλάκις κατὰ τῶν τοιούτων ὀλεθρίων βιβλίων, καὶ κατὰ τῶν παραβαίνοντων τὰς περὶ τῶν τοιούτων βιβλίων διαταγὰς αὐτῆς. ἔφ' ἧ καὶ ἐάν τινες ἐξ ὑμῶν τῶν ἐν Ἐπαρχίαις εὐσεβῶν ἐξ ἀγνοίας ἀπατηθέντες, ἠγοράσατε, ἢ ἐδέχθητε δωρεὰν παρὰ τινος τοιαῦτα βιβλία, σφραγιστέον, καὶ ἐπιτάττομεν, ὅπως παραδώθητε ἅπαντες εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἀρχιερέως σας, διὰ τὴν πρᾶξιν περὶ αὐτῶν ἡ ἀρχιερωσύνη του, καὶ ὅς ἔχει διαταγὰς τῆς Ἐκκλησίας, καθὰ καὶ οἱ ἐν Βασιλευσούσῃ εὐσεβεῖς, ἔχοντες τυχὸν τοιαῦτα βιβλία, οἴεσθε νὰ ἀποκομίσθητε ταῦτα πρὸς αὐτὴν τὴν μητέρα σας ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃν Ἐκκλησίαν, ἵνα μὴ ἄλλως καθυποβληθῆτε ὑπὸ τὰς ἐν διαφόροις καιροῖς ἀρὰς ἐκείνας, καὶ ἀφορισμοὺς, τοὺς ὁποῖους αὐτὴ ἐξέδωκε, καθὼς ἐπὶ τοῦ αἰοδίου Πατριάρχου

Κυρίου Γαβριήλ, κατὰ τὸ ἀψδ' σωτήριον ἔτος, καὶ ἐπὶ ἄλλων Παναγιωτάτων, καὶ Σεβασμιωτάτων προκατόχων ἡμῶν. “ Βλέπετε οὖν τέκνα, πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοί· ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσὶ, διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄσρονοι, ἀλλὰ συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου. ”
Ἀποφεύγοντες δὲ, ὡς εἶπομεν, τὴν ἀγορὰν τῶν ἄλλων βιβλίων, ἢ καὶ τὴν παρ' ἄλλων προτροπὴν τούτων, οἴεσθε χωρὶς τινος προφάσεως νὰ ἀποριύγητε κοινῶς καὶ τὸ νὰ συνιστᾶτε τὰ τέκνα σας εἰς σχολεῖα ξένα, ἀλληλοδιδασκτικά τε, καὶ ἑλληνικά, καὶ νὰ παραδίδητε ταῦτα εἰς ξένους, καὶ ἄλλογενεῖς διδασκάλους, εἰς ἀνθρώπους δηλονότι, διάφορον ἔχοντας τὴν διδασκαλίαν ὡς πρὸς τὴν ὀρθόδοξον, διαφορά τὰ δόγματα, διάφορα ὄλωις καὶ τὰ ἦθη, καὶ τὰ ἔθη, ὡς τινες τῶν ὀρθοδόξων, οὐκ οἶδαμεν διὰ τί, πράττουσι τὸ τοιοῦτον, συνιστῶντες τὰ τέκνα των εἰς ξένα σχολεῖα, καὶ εἰς ξένους διδασκάλους, χωρὶς νὰ μιμῶνται ἐκείνους, οἳ τινες ἐκπληροῦσι τὰ πρὸς τὰ ἴδια τέκνα των χρεῖα, καὶ χωρὶς νὰ φεῖδωνται μήτε τῶν ἰδίων τέκνων των, μήτε καὶ ἑαυτῶν. καθότι ἐάν αὐτὰ διδαχθῶσιν εὐσεβῶς ὑπ' ὀρθοδόξων διδασκάλων “ ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου ”, καὶ παγιωθῶσι παιδιῶθεν εἰς τὰ πατροπαράδοτα τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας δόγματα, ἀναμφιβόλως ἔσονται ὠφέλιμα ἑαυτοῖς καὶ τοῖς γο-

καὶ τὰς λοιπὰς αἰετοὺς, καὶ τὰς ἀετοὺς, καὶ τὰς
νεύς, καὶ τοὺς λοιποὺς αἰετοὺς, καὶ τὰς ἀετοὺς, καὶ
νῆα τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸν οὐρανόν, πρὸς τὸν
Θεὸν συλαττόντα καθαρὰν τὴν εὐσεβείαν τὴν τιμή-
σαν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, καὶ τῶν θείων αὐτοῦ Μαθητῶν καὶ Ἀποστό-
λων, καὶ τῶν διαδοχῶν αὐτῶν, θείων ἡμῶν Πατέρων,
πρὸς δὲ τοὺς ἀνθρώπους, πᾶσαν δικαιοσύνην, τουτέ-
στι, τοὺς μὲν γονεῖς τιμῶντα, σεβόμενα, καὶ γρη-
γοροῦντα προθύμως, τοὺς δὲ οἰκείους, καὶ πάντα
τὸν πλησίον, μὴ μόνον μὴ ἀδικοῦντα παντάπασί
μήτε εἰς τὴν ζωὴν, μήτε εἰς τὴν τιμὴν, μήτε εἰς τι
τῶν κτημάτων αὐτῶν, ἀλλὰ μάλιστα καὶ βοηθοῦν-
τα τὸ κατὰ δύναμιν, καὶ καθ' ἑαυτὰ προσέτι διέ-
γοντα παρὰ πᾶσαν τὴν ζωὴν αὐτῶν ἐν σωφροσύνῃ,
καὶ ἐν πάσῃ καθαρότητι βίου· εἰάν τις μὴ οὕτως
ὡς λέγομεν, διδασκῶσι, περιπέσονται εἰς πάντα
τὰναντία· ἔσονται δηλονότι τὴν εὐσεβείαν ἀσάτα
καλυδιανίζοντα παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν
πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης, καὶ συλ-
λαγωσόμενα διὰ τῆς ψευδοῦς φιλοσοφίας, καὶ κενῆς
ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, καὶ οὐ
κατὰ Χριστὸν, παραβαίνοντα δὲ καὶ ἰδιαίτερα γὰρ
πρὸς τοὺς γονεῖς, καὶ τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους, ἐπι-
βουλοῦντα ἑαυτὰ καὶ εἰς τὸν βορβόρον πάσης ἀκαθαρ-
σίας διὰ τῆς ἀσπίτου αὐτῶν διαγωγῆς, καὶ πράξεως
τῶν ὅσα αἰσχρὸν ἐστὶ καὶ λέγειν.

Μὴ οὖν βλέπόμεν τὴν τρέχουσαν τοῦ παρόντος
αἰῶνος διαφθοράν, προβαίνουσαν γιγαντιαίως βή-
μασι, καὶ αὐξανομένην, καὶ δίκην γαγγραίνης νεμο-
μένην, καὶ κατεσθίουσαν; μὴ οὐχ ὀρώμεν τὰ μὲν
τέκνα, μηδὲ ὅπως ὑπακούοντα τοῖς γονεῦσιν, ἀλλ'
ἐξουθενούντα τούτους, τοὺς δὲ γονεῖς μὴ κυριεύοντας
τούτων, καὶ θλιβομένους κακίως, διότι οὐκ ἔλαβον
ἐγκλίτως τὴν ἀνήκουσαν πρόνοιαν περὶ τῆς καλῆς
καὶ ὀρθοδόξου αὐτῶν ἀνατροφῆς; ἰδοὺ οἱ καρποὶ τῆς
ἀμελείας εἰς τὴν ὀρθόδοξον τῶν τέκνων αὐτῶν ἀνα-
τροφῆν.

Λέγομεν δὲ ταῦτα ὑμῖν “ ἵνα μή τις ὑμᾶς παρα-
λογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ, καθὰ καὶ Παῦλος ὁ Ἀ-
πόστολος γράφων πρὸς τοὺς Κολασσαεῖς ἔλεγεν. Ἄλλ'
ἐπίρχεται ἡμῖν φοβεῖσθαι, μήπως οὗτος ὁ καιρὸς
ἐστὶν ἐκεῖνος, περὶ οὗ ὁ αὐτὸς τοῦ Κυρίου Ἀπόστο-
λος, διαμαρτυρούμενος πρὸς τὸν ἑαυτοῦ Τιμόθεον, ἔ-
γραφε ταῦτα “ διαμαρτύρομαι ἐνώπιον Θεοῦ, καὶ
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ μέλλοντος
κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, κήρυξον τὸν λόγον, ἔ-
λεξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον· ἔσται γὰρ και-
ρὸς, ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξον-
ται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας ἑαυτοῖς
ἐπισαρύουσι Διδασκάλους, κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν,
καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοήν ἀποστρέφου-
σιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται. „ Καὶ ταῦτα

μὲν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι περὶ τῶν μελλόντων προλέγει ὁ Ἀπόστολος· ἡμεῖς δὲ, εὐχόμενοι, ἵνα μὴ γένηται τοιοῦτόν τι ἐφ' ἡμῶν, ἐπισυνάπτομεν ταῖς ἀνωτέρω, καὶ τὰς ἐφεξῆς νοουθεσίας, καὶ παραγγελίας, συμβουλεύοντες πατρικῶς, καὶ ἐπιτάττοντες ἐκκλησιαστικῶς, ἵνα καὶ οἱ μήπω συστήσαντες τὰ τέκνα αὐτῶν ἐν τοιούτοις ξένοις σχολείοις, καὶ πρὸς ἑτεροδόξους Διδασκάλους, διὰ τὰς ἐκτεθείσας αἰτίας προσέχωσιν εἰς τὸ νὰ μὴ συστήσωσι· καὶ οἱ φθάσαντες δὲ συστήσαι ἀπομακρύνωσιν αὐτὰ ἀμέσως, καὶ συστήσωσιν εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς ὀρθόδοξα Σχολεῖα, Ἀλληλοδιδασκτικὰ τε καὶ Ἑλληνικὰ, ὑπέκοντες ταῖς πατρικαῖς ἡμῶν συμβουλαῖς, καὶ παραγγελίαις, ὡς ἀφ' ὁρώσαις τὴν ὠφέλειαν ὁμοῦ καὶ τῶν τέκνων, καὶ τῶν γονέων. Διότι χρέος μὲν ἀληθῶς ἔχει ἡ Ἐκκλησία, ὅπως ἐπαγρυπνῇ ὑπὲρ τῶν πνευματικῶν αὐτῆς τέκνων, καὶ προσέχη, ἵνα μηδὲν ἐξ αὐτῶν ἀπόληται “ ὁ γὰρ Διάβολος (καὶ οἱ ὀπαδοὶ αὐτοῦ) ὡς λέων ὀρυόμενος περιπατεῖ, ζητῶν τίνα καταπίη. „ ὀφείλει ἀληθῶς ὡς μήτηρ φιλόστοργος, ἵνα ἐπισυνάγῃ τὰ τέκνα τῆς, ὡς ὄρνις τὰ νοσσία ἑαυτῆς, ὑπὸ τὰς πνευματικὰς αὐτῆς πτέρυγας, ὅπως μηδὲν τῶν νοητῶν ἀρπακτικῶν πτηνῶν κατασπαράξῃ τι ἐξ αὐτῶν· ἀλλ' ὀφείλουσιν ἐξ ἴσου καὶ τὰ τέκνα ὑπακούειν τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν Πατρᾶσι, κατὰ τὴν Ἀποστολικὴν ἐντολήν, “ πείθεσθε, λέγου-

σαν, τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν, ὡς λόγον ἀποδύοντες, „ ὀφείλουσιν ἀκούειν ἐτόιμως τῆς φωνῆς τῆς μητρὸς αὐτῶν ἁγίας Ἐκκλησίας, ὡς τὰ νοσσία τῆς φωνῆς τῆς ὄρνιθος, καὶ ὑπέρχουσαι, καὶ σώζεσθαι ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτῆς· ἄλλως δὲ, εἴαν παρακούωσι, καὶ ἀπομακρύνωνται, κατασπαράττονται, καὶ κατάβρωμα γίνονται ὑπὸ τε τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν, καὶ τῶν ὀρατῶν, τῶν ὀπαδῶν αὐτῶν.

Ἡμεῖς δὲ προσέχοντες Ἐκκλησιαστικῶς ὅλαις δυνάμειν, ὅπως μηδὲν τι τοιοῦτον συμβῆ, προλαμβάνομεν συμβουλεύοντες ὑμῖν, καὶ παραγγέλλοντες πατρικῇ προνοίᾳ τὰ δέοντα, καὶ ἀνακεφαλαιοῦντες τὰ εἰρημένα, λέγομεν πάλιν, ἵνα πρῶτον μὲν, μεταχειρίησθε ἀκριβῶς ἐν τε τοῖς ἀλληλοδιδασκτικοῖς, καὶ τοῖς ἑλληνικοῖς Σχολείοις, ὅσα κατὰ Κεφάλαια καὶ Ἀρθρα ἐσχεμμένως ἤδη ἐξέθετο, καὶ ἐξέδοκε διὰ τοῦ τύπου περὶ αὐτῶν Συνοδικῶς ἡ Ἐκκλησία, εἰς τακτικὴν, καὶ πλήρη, καὶ ὁμοιόμορφον ἐκπαίδευσιν τῆς νεολαίας. Δεύτερον δὲ, τὰ ἀλληλοδιδασκτικὰ Σχολεῖα εἰς χρῆσιν αὐτῶν ἄλλα βιβλία νὰ μὴ δέχωνται, εἰμὴ ὅσα ἡ Ἐκκλησία ἐγκρίνη, καὶ τυπώσῃ, καὶ ἐπικυρώσῃ διὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτῆς σφραγίδος. Τρίτον νὰ προσέχητε ἅπαντες νὰ μὴ ἀγοράζητε, οὔτε δωρεὰν νὰ δέχησθε τὰ παρ' ἑτεροδόξων ἐκιδεδομένα, ἢ ἐκιδιδόμενα διάφορα διεφθαρμένα, καὶ

(18.)
γέμοντα πλείστον βλασημιῶν βιβλία, μήτε δι
ἑαυτοὺς, μήτε διὰ τὰ τέκνα ὑμῶν, χάριν ὄψιν ὄρ-
λείας, ὡς ὀλεθριώτατα καὶ ψυχοβλαβεστάτα. Τέ-
ταρτον, μήτε τὰ τῆς ἁγίας Γραφῆς παλαιᾶς καὶ
νέας ἐκδεδομένα βιβλία, εἴτε ὀλιχῶς, εἴτε καὶ ἐν
μέρει, ἢ ἐξηγημένα Ψαλτήρια δηλαδὴ, ἢ Ἀποστό-
λους, ἢ Εὐαγγέλια, ἢ ἄλλο τι, διὰ τῆς βαρβαροφύ-
λου καὶ ἀποτροπαίου, καὶ ἀναιδεστάτης ἐκείνης
μεταφράσεως, ὡς κεκωλυμένα πρὸ τοσούτων ἐτών,
καὶ αἰώνων ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας διὰ φρικτῶν ἀρῶν,
καὶ ἀφορισμῶν, ἵνα μὴ καὶ ὑμεῖς καθυποβάλητε
ἑαυτοὺς εἰς τὰς αὐτὰς ἀρὰς, καὶ ἀφορισμοὺς.

Ἐὰν δὲ τινες ἐξ ὑμῶν ἐξ ἀγνοίας ἠγοράσατε, ἢ
δωρεὰν παρά τινων ἐλάβετε, εἴτε ἐκ τῶν διεσθαρ-
μένων βιβλίων τῶν ἑτεροδόξων, εἴτε ἐκ τῶν τῆς ἁ-
γίας Γραφῆς ὑπ' αὐτῶν κακομεταφράστως ἐκδεδο-
μένων, καὶ σώζωνται ἐτι παρ' ὑμῖν, ἐπιτάττομεν
ὑμᾶς νὰ παραδώτητε εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἀρχιε-
ρέων σας, διὰ νὰ πράξη ἢ Ἀρχιερωσύνη των κατὰ
τὰς ἐπιταγὰς τῆς Ἐκκλησίας, ὡς καὶ οἱ ἐν Βασι-
λευούσῃ εὐσεβεῖς νὰ ἀποκομίστητε ταῦτα τῇ Ἐκκλη-
σίᾳ. Πέμπτον δὲ καὶ τελευταῖον, συμβουλευόμεν
ὑμῖν νὰ μὴ στείλητε τὰ τέκνα σας εἰς τὰ ἑτεροδόξα
Σχολεῖα, ἀλληλοδιδασκτικὰ καὶ ἑλληνικά, ὅπου δι-
δάσκονται τὰ τέκνα σας ὅλως ξένας καὶ ὀθνείας,
καὶ ἀντορθόδους διδασκαλίας, ἀλλ' εἰς τὰ ὀρθό-

(19.)
δοξα ἀλληλοδιδασκτικὰ, καὶ ἑλληνικά Σχολεῖα. καὶ
εἴν τινες ἀπατηθέντες προέλαβον καὶ ἔστειλαν τὰ
τέκνα των εἰς τὰ τοιαῦτα, νὰ ἀποσπάσωσι ταῦτα
ἀπ' αὐτῶν, καὶ νὰ τὰ στείλωσιν εἰς τὰ ὀρθόδοξα
Σχολεῖα.

Ταῦτα κατ' ἐπανάληψιν λέγομεν, ἵνα γένωνται
ἐγκυλα ταῖς ἀκοαῖς ὑμῶν, καὶ προτρεπόμεθα καὶ
συμβουλευόμεν πατρικῶς, καὶ ἐντελλόμεθα ἐκκλη-
σιαστικῶς πάντας ὑμᾶς, καὶ πεπεύσμεθα, ὅτι ὡς
τέκνα ὀρθόδοξα τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἀνατολικῆς
Ἐκκλησίας, καὶ πειθήνια ταῖς πατρικαῖς ἡμῶν συμ-
βουλαῖς, ποιήσετε προθύμως ὡς ὑμῖν συμβουλευόμεν
καὶ ἐντελλόμεθα εἰς ὠφέλειαν ὑμῶν, καὶ τῶν τέκνων
ὑμῶν, ἵνα καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις, καὶ τὸ ἄπειρον
ἔλεος, καὶ ἡ εὐχὴ καὶ ἡ εὐλογία τῆς ἡμῶν μετριότη-
τος εἴη πᾶσιν ὑμῖν. αωμέ.

Ἐν Μηνὶ Δεκεμβρίῳ Ἰνδικτιῶνος δ'.

- † Ὁ ἘΦΕΣΟΥ ἈΝΘΙΜΟΣ
- † Ὁ ἩΡΑΚΛΕΙΑΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
- † Ὁ ΚΥΖΙΚΟΥ ΙΩΑΚΕΙΜ
- † Ὁ ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
- † Ὁ ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ ΙΕΡΟΘΕΟΣ
- † Ὁ ΔΕΡΚΩΝ ΝΕΟΦΥΤΟΣ

† Ο ΔΙΑΥΜΟΤΕΙΧΟΥ ΒΗΣΣΑΡΙΩΝ
 † Ο ΝΕΟΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ ΚΥΡΙΛΛΟΣ
 † Ο ΠΟΣΝΑΣ ΙΓΝΑΤΙΟΣ
 † Ο ΔΡΑΜΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
 † Ο ΣΟΦΙΑΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ
 † Ο ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΚΥΡΙΛΛΟΣ
 † Ο ΣΤΡΩΜΝΙΤΖΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ
 † Ο ΚΑΣΑΝΔΡΕΙΑΣ ΙΑΚΩΒΟΣ

βλέπουσα ἡ ἅγια τοῦ Χριστοῦ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τὴν περὶ
 τὰ Ἀλληλοδιδασκτικὰ Σχολεῖα ἀταξίαν καὶ ἀδιαφορίαν, καὶ τὴν
 εἰς αὐτὸν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παγάζουσαν εἰς τοὺς παῖδας τῶν
 Ὁρθόδοξων ψυχικὴν καὶ διανοητικὴν βλάβην, ἀντ' ὠφελείας, καὶ
 γινώσκουσα, ὅτι αὐτὰ εἶναι τὰ πρῶτα, τὰ ὅποια ἔχουν νὰ ἐν-
 σπείρῃσιν εἰς τὰς ἀπαλὰς τῶν παίδων καρδίαις τὸν σπόρον τῆς
 εὐσεβείας, καὶ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς ἀρετῆς,
 καὶ νὰ καταβάλλωσι στερεὰ θεμέλια εἰς τὴν παιδείαν, καὶ ἄλλοτε
 μὲν ἐφρόντισεν, ἤδη δὲ ἐξεθετο, κατὰ πρόνοιαν αὐτῆς πατρικῆν,
 μετασκέψασθαι ἐμβριθοῦς, κανονισμόν ὑπὲρ τῶν τοιούτων Σχολείων,
 καὶ ἐξέδωκεν αὐτὸν διὰ τοῦ τύπου, δι' οὗ ἀφορᾷ εἰς τὸν ἐξῆς τρι-
 πλῶν σκοπῶν. Πρῶτον, ἵνα κωλύσῃ τὴν εἰς τὰ τοιαῦτα Σχολεῖα
 εἰσόδον παντὸς ἑτεροδόξου, ἢ ὀρθοδόξου μὲν, διεφθαρμένου δὲ περὶ
 τὰ ὀρθόδοξα φρονήματα καὶ χριστιανικὰ ἤθη διδασκάλου, ἐξ ὧν
 πολλὰκις προσιγίνεται, καὶ προσιγίνεται ψυχικὴ καὶ διανοητικὴ
 βλάβη. Δεύτερον, ἵνα διορίσῃ τὰ ἀναγκαιὰ εἰς διδασκαλίαν τῶν
 παιδῶν βιβλία, ἐκδιδούσα αὐτὰ εἰς τύπον, καὶ ἐπικυροῦσα τῇ ἐκ-
 κλησιαστικῇ ὀρθότητι, ἐκτὸς τῶν ὁποίων νὰ μὴ δύνανται νὰ με-
 ταχρῆζονται ἄλλα βιβλία, ὑπὸ ἑτεροδόξων ἐκδιδόμενα, γέμοντα
 πολλῶν ἀσεβειῶν, καὶ διαφθορᾶς παντοίας. Καὶ τρίτον, ἵνα διδά-
 σκωνται οἱ παῖδες τὰ ἀναγκαιὰ στοιχεῖα τῶν γραμμάτων, ὅποια
 εἶναι πρῶτον ἡ καλὴ καὶ ἐλευθέρη ἀνάγνωσις, δι' ἧς καρποφοροῦσι
 γινώσκους καρπούς, καὶ παρασκευάζονται βεσίμως καὶ εἰς τὴν ἑλ-
 ληνικὴν παιδείαν καὶ δεύτερον, ἡ καλλιγραφία, καθότι τὴν σήμε-
 ρον, ἐν ἅπασιν σχεδὸν τοῖς ἀλληλοδιδασκτικοῖς οἱ διδάσκαλοι τὸ μὲν
 ἔργον πάρεργον ποιοῦντες, καὶ τὸ πάρεργον ἔργον, διδάσκουσι μὲν
 τοὺς παῖδας Ἀριθμητικὰς, καὶ Γεωγραφίας, καὶ Φυσικὰς, καὶ ἄλλα
 εἶδη μαθημάτων, δὴθεν στοιχειώδη οὐχὶ δὲ γράμματα, καὶ ἐλευ-
 θέρην τούτων ἀνάγνωσιν, ὥστε συμβαίνει νὰ ἀνέρχωνται εἰς τὰ
 Ἑλληνικὰ Σχολεῖα οἱ Ἑλληνόπαῖδες, καὶ νὰ μὴ γνωρίζωσι νὰ ἀνα-
 γινώσκωσι τῶν Ἑλλήνων τὰ γράμματα, ὅπερ ἐννοεῖ πᾶς φρόνιμος
 πᾶσαν αἰσχύνην προσάπτει τὸ τοιοῦτον εἰς τὸ γένος. ἐκτὸς ὅμως
 τῆς αἰσχύνης προστίθεται καὶ τοῦτο. τὸ νὰ γίνεταί ἡ μάθησις τῶν
 τοιούτων παιδῶν κολοβή, καὶ ἐλλειπῆς εἰς τὸ οὐσιώδες καὶ ἀναγκαι-
 οτάτον. ἡ ἅγια λοιπὸν Ἐκκλησία, ἵνα κωλύσῃ τὰ βλάπτοντα,
 καὶ εἰσέλθῃ τὰ ὠφελούντα, ἐξέδωκε τὸν ἐπόμενον διὰ τὰ ἀλληλοδι-
 δασκτικὰ Σχολεῖα κανονισμόν.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

ΤΩΝ

ΑΛΛΗΛΟΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ

ΣΧΟΛΕΙΩΝ

τῶν τε ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ
ἐν ἀπάσαις ταῖς τῷ Οἰκουμενικῷ
Θρόνῳ ὑποκειμέναις Ἐπαρχίαις

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ Ἀλληλοδιδασκαλίας καὶ
ἀλληλοδιδασκτικῶν Σχολείων.

Ἄρθρον α΄. Εἰς ἕκαστον ἀλληλοδιδασκτικὸν
Σχολεῖον θέλουσι διδάσκεισθαι τὰ ἑξῆς. Α΄. Ἀνά-
γνωσις ἐλευθέρα, β΄. Καλλιγραφία, καὶ γ΄. Ἀριθ-
μητικὴ καὶ οὕτω θέλει ἀπέρχεται ἀμέσως ὁ μα-
θητὴς εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον.

Ἄρθ. β΄. Εἰς ἑκάστην πόλιν, ἢ χώραν, εἰ δυ-
νατὸν, καὶ ἐνορίαν μεγάλης πόλεως, θέλει συστηθῆ
ἀνά ἓν σχολεῖον ἀλληλοδιδασκτικόν, διατηρούμε-
νον παρὰ τῆς κοινότητος αὐτῶν.

"Αρθ. γ'. Αἱ μὴ δυνάμεναι συνοικίαι, θέλουν ἐνόησθαι δύο ἢ τρεῖς γειτνιαζούσαι, πρὸς ἀνέγερσιν καὶ διατήρησιν ἐνὸς ἀλληλοδιδασκαλικοῦ σχολείου· τὸ δὲ σχολεῖον θέλει συνιστᾶται εἰς τὸ προσφορώτερον μέρος, δι' εὐκολίαν τῶν μαθητῶν, κατ' ἐπίσημον διαταγὴν τῆς Ἐκκλησίας.

"Αρθ. δ'. Ὅλοι οἱ εἰς σχολεῖον ἀλληλοδιδασκαλικὸν ἀνήκοντες παῖδες, ἀπὸ τοῦ 5 συμπληρουμένου ἔτους τῆς ἡλικίας των, χρεωστῶν νὰ φοιτῶσιν εἰς τὸ σχολεῖον.

"Αρθ. ε'. Ὁ Διδάσκαλος ἀπαιτεῖται νὰ διδάσκη καθ' ὅλην τὴν ἐντέλειαν, τὰ εἰς τὸ α. Αρθ. ἀναφερόμενα.

"Αρθ. ε'. Εἰς Διδασκαλικὴν θέσιν δὲν διορίζεται ὁ καταδικασθεὶς διὰ κακουργήματα, ἢ κατὰ διὰ πλημμελήματα.

"Αρθ. ζ'. Πρὶν ἀναλάβῃ τὰ χρέη του, θέλει δίδει ἔγγραφον ὑπόσχεσιν ὁ Διδάσκαλος πρὸς τὸν κατὰ τόπον Κυριάρχην, ὡς ἀκολούθως. „ Ὑπόσχομαι ἐνυπογράφως, ὅτι θέλω φυλάξαι ἀπαράβατως τὴν πατρῶαν θρησκείαν μου, ὑποταγὴν εἰς τὴν ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, καὶ ἐντελῆ ἐκπλήρωσιν τῶν ἱερῶν καθηκόντων μου.“

"Αρθ. η'. Τὰ ὑποσχετικὰ ἔγγραφα ταῦτα θέλουν ἐναποτίθῃσθαι καὶ φυλάττεσθαι, τὰ μὲν, εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν Ἐπιτροπὴν, τὰ δὲ εἰς τὸν κατὰ

τόπον Ἀρχιερέα.

ΚΕΦ. Β'.

Καθηκόντα καὶ Δικαιώματα Τοῦ Ἀλληλοδιδασκάλου.

•••••

Αρθ. θ'. Περὶ τῶν δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων τοῦ Ἀλληλοδιδασκάλου, ἰδίως δὲ περὶ τοῦ παραδεκτοῦ τρόπου τῆς διδασκαλίας, καὶ τῶν ἐπιστακτικῶν διδασκαλικῶν βιβλίων, θέλουν σχεδιασθῆ ὁδηγία παρὰ τῆς ἐπὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως, κ. τ. λ. Ἐπιτροπῆς, καὶ καθυποβληθῆ εἰς τὴν ἐπικύρωσιν τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας.

"Αρθ. ι'. Ἐκαστος Διδάσκαλος εἶναι ὑπεύθυνος περὶ τῆς κοσμιότητος καὶ εὐταξίας τῆς Σχολῆς του, καὶ χρεωστῆ νὰ ἐπαγρυπνῆ εἰς τὴν ἐπιμέλειαν καὶ χρηστοθήειαν τῶν μαθητῶν του. ἐπ' αὐτῶ τούτω ἔχει ἐντὸς τῆς Σχολῆς πλήρη τὴν ἐπ' αὐτῶν ἐπιτήρησιν, καὶ δικαίωμα νὰ ἀνταμείβῃ καὶ νὰ τιμωρῆ ἀναλόγως.

"Αρθ. ια'. Ἐκτὸς τούτου χρεωστῆ ὁ Διδάσκαλος νὰ ἐπαγρυπνῆ εἰς τὴν διαγωγὴν τῶν μαθητῶν του, καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Σχολῆς, καὶ ἀνίσως ἡ διαγωγή τινὸς εἶναι κακὴ, νὰ ἀναφέρῃ περὶ τούτου εἰς τοὺς γονεῖς καὶ ἐπιτρόπους, καὶ νὰ ἐπικαλεῖται τὴν σύμπραξιν αὐτῶν πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ

μαθητοῦ ἀπὸ ἀνοικείους συναναστροφας.

Ἄρθ. 16'. Ἐπὶ μαθητῶν μὴ ἐντοπίων, ἂν οἱ γονεῖς ἢ οἱ ἐπίτροποι αὐτῶν δὲν ἐπερόρτισαν τινὰ ἰδίως μὲ τὴν ἐπ' αὐτῶν ἐπιστάσιαν, θέλει ἐπαγρυπνεῖ αὐστηρῶς ὁ Διδάσκαλος, ἐμποδίζων νὰ κατακοῦν, ἢ νὰ τρώγουν εἰς οἰκίας, τὰς ὁποίας αὐτὸς δὲν ἐγκρίνει.

Ἄρθ. 17'. Οἱμισθοὶ τῶν Ἀλληλοδιδασκάλων θέλουν προσδιορισθῆ, καθ' ὅσον τὰ εἰσοδήματα τῶν συνοικιῶν ἐπιτρέπουσι τοῦτο, ἀξίως τῶν γνώσεων καὶ τῆς φιλοπονίας των.

Ἄρθ. 18'. Ὁ μισθὸς ἄρχεται ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ Διδάσκαλος δώσῃ τὸ ὑποσχετικὸν ἔγγραφον κατὰ τὸ Ἄρθ. 5'.

Ἄρθ. 19'. Ὁ τεταγμένος μισθὸς θέλει πληρῶνεσθαι τακτικῶς εἰς τὸ τέλος ἐκάστου μηνός, ἀπὸ τὸ ἀνῆχον μέρος.

ΚΕΦ. Γ'

Περὶ Ἐπιτροπῆς τῶν Σχολείων.

Ἄρθ. 15'. Εἰς ἐκάστην συνοικίαν θέλει συστηθῆ Ἐπιτροπὴ πρὸς ἐπιθεώρησιν τῶν ἐντοπίων Σχολείων, συγκειμένη ἀπὸ τοὺς ἀξιοτέρους τῆς συνοικίας.

Ἄρθ. 15'. Ἐὰν δὲ πολλαὶ συνοικίαι ἠνώθησαν κατὰ τὸ ἄρθρον γ'. πρὸς διατήρησιν ἐνὸς ἀλληλοδιδασκτικοῦ Σχολείου, θέλει διορίζει πᾶσα συνοικία ἀνὰ δύο μέλη, διὰ τὴν πρόβλεψιν τοῦ Σχολείου.

Ἄρθ. 16'. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη θέλει ἐφορεύει καὶ ἐμβυχῶνει τὸ ἐπιτόπιον Σχολεῖον.

Ἰδιαιτέρα καθήκοντα αὐτῆς εἶναι τὰ ἑξῆς.

- 1) Νὰ προμηθεύῃ τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὸ Σχολεῖον καὶ τὸν Διδάσκαλον.
- 2) Νὰ φροντίζῃ περὶ εὐρέσεως καὶ διατηρήσεως τοῦ οἰκοδομήματος τοῦ σχολείου, καὶ τῆς κατοικίας τοῦ Διδασκάλου.
- 3) Νὰ ἐπαγρυπνῇ περὶ τῆς καταστάσεως τῆς υγείας εἰς τὰ Σχολεῖα.
- 4) Νὰ σημειώνῃ τὰ ὀνόματα τῶν γονέων, τῶν ὁποίων οἱ παῖδες δὲν φοιτῶσιν οὐδὲ εἰς τὴν ἐνοριακὴν, οὐδὲ εἰς ἄλλην τινὰ δημοσίαν σχολὴν, οὐδὲ διδάσκονται εἰς τὴν οἰκίαν των· τὸ σημεῖωμα τοῦτο θέλουν πέμπει εἰς τὸν Κυριάρχην τῆς Ἐπαρχίας.
- 5) Νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς διατηρήσεως τῆς ἐσωτερικῆς τοῦ Σχολείου πειθαρχίας, νὰ ἐπαγρυπνῇ ἰδίως εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν χρεῶν τοῦ Διδασκάλου, καὶ παρατηρήσασα εἰς αὐτὴν ἐλλείψεις, νὰ τὰς ἀναφέρῃ εἰς τὸν ἐπιτόπιον Ἀρχιερέα.
- 6) Εἰς κατεπειγούσας περιστάσεις, ἕνεκα παύ-

Εάν δε ποτέ συνέλθωσι οἱ ἐπίσκοποι τῆς ἐπαρχίας Ἀρχιεπίσκοπος, ἡ ἐπίσκοπος, καὶ ἐκαστὸς τῶν ἐπιτροπῶν ἐξετάσει, καὶ ἐπιτελεῖται τὸ δίκαιον.

Ἔ). Νὰ διεκτῆ τὴν ἀνάγκαν παρουσίας τῆς ἐπιτοπίου Σχολῆς κατὰ τὸν νόμιμον τρόπον.

Ἄρθ. ιθ'. Ὁ διορισμὸς τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἐπιτοπίων Σχολείων γίνεται μόνον δι' ἓν ἔτος πάντοτε. τὰ αὐτὰ μέλη δύνανται καὶ διὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος νὰ διορισθῶσιν ἐκ νέου, ἂν ἐγκριθῶσι.

ΚΕΦ. Δ'.

Περὶ τῆς ἀπό μέρους τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας γενικῆς ἐποπτείας.

Ἄρθ. κ'. Εἰς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν ἐναπόκειται ἀπαραιτήτως ἡ γενικὴ ἐποπτεία ὅλων τῶν Σχολείων, διὸ καὶ διατάττει τὰ δέοντα εἰς ὄφελος τὰς ὑπάλληλους ἐπὶ τῶν Σχολείων κατὰ πάσας τὰς ἐπαρχίας διευθύνσεις.

Ἄρθ. κα'. Ἡ κατὰ πᾶσαν ἐπαρχίαν ἐποπτεία τῶν Ἐπιτροπῶν, τῶν Διδασκάλων καὶ τῶν Σχολείων ἐναπόκειται εἰς τὸν τῆς ἐπαρχίας Κυριάρχον.

Ἄρθ. κβ'. Ὁ Κυριάρχης τῆς ἐπαρχίας ὀφείλει κατ' ἔτος νὰ ἐπισκέπτηται τὰ Σχολεῖα, ἢ ἀντοπροσώπως, ἢ διὰ τινος ἐκ τῶν ἀξίων Κληρικῶν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ διορισθέντος.

Ἄρθ. κγ'. Κατὰ πᾶσαν ἐξαμηνίαν καθυποβάλλεται ἡ σπουδάζουσα νεολαία εἰς ἐξέτασιν, παρόντων καὶ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτοπίου ἐπιτροπῆς, καὶ πειροδοποιεῖται ὁ καιρὸς καὶ ὁ τόπος αὐτῆς· αἱ δὲ ἐπίσει ἐξετάσεις γίνονται ἐπισημότεραι ἐπι παρουσία καὶ τοῦ Κυριάρχου, ἢ τοῦ παρὰ τοῦ αὐτοῦ ἀποστελλομένου ἐπιτρόπου κατὰ τὸ κβ'. ἄρθ.

Ἄρθ. κδ'. Πρὸ τῆς γενησομένης ἐξετάσεως, θέλει γίνεσθαι ἀναφορά εἰς τὸν κατὰ τόπον Κυριάρχον, μετὰ δὲ τὴν ἐξέτασιν πρέπει νὰ σημειοῦνται ἀνεμαστὶ αἱ εὐδοκμήσαντες μαθηταί, δι' ἐπιμελείας καὶ εὐφρίας διὰ νὰ βραβεύωνται ἀναλόγως.

Ἄρθ. κε'. Ἐπειδὴ καὶ κατ' οἴκους συνιστῶνται Διδάκταλοι, ὀφείλουσι νὰ παρουσιάζωνται εἰς τὸν Κυριάρχον τοῦ τόπου, καὶ δοκιμαζόμενοι διὰ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, ὅταν ἐγκριθῶσι, τότε νὰ συστήνωνται.

Ἄρθ. κς'. Οἱ τοιοῦτοι Διδάκταλοι ὑπόκεινται εἰς τὴν αὐτὴν γενικὴν ἐποπτείαν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς καὶ αἱ δημόσιοι, καὶ χρεωστοῦν νὰ ὑπόκηνται εἰς τὰς γενικὰς περὶ Σχολείων διατάξεις καὶ ὁδηγίας.

ΚΕΦ. Ε΄.

Περὶ τοῦ Κεντρικοῦ Ἀλληλο-
διδασκατικοῦ Σχολείου.

Ἄρθ. κζ΄. Ὁ ἐπιθυμῶν νὰ γένη Ἀλληλοδιδασκαλος εἰς ὅποιανδήποτε πόλιν, χώραν, καὶ συνοικίαν, ὀφείλει νὰ δοκιμάζηται εἰς τὸ ἐν Φαναρίῳ Κεντρικὸν Ἀλληλοδιδασκατικὸν Σχολεῖον ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Διευθυντοῦ.

Ἄρθ. κη΄. Ὁ Διευθυντὴς ὀφείλει νὰ ἐξετάζη τοὺς κατηγορουμένους διὰ τὴν διαγωγὴν καὶ τὰ ἤθη Διδασκάλους, καὶ τοὺς μὴ ἐπιμελουμένους, καὶ νὰ ἀναφέρῃ περὶ αὐτῶν εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν Ἐπιτροπὴν, διὰ νὰ ἐκτελεῖται τὸ δίκαιον.

Ἄρθ. κθ΄. Ὁ Διευθυντὴς καὶ ὁ Διδάσκαλος τοῦ Κεντρικοῦ Σχολείου, ὑπάγονται κατ' εὐθείαν εἰς τὴν ἐπὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐκκλησιαστικὴν Ἐπιτροπὴν, δυναμένην νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς αὐτοὺς τὰς διατάγας τῆς.

Ἄρθ. λ΄. Πρὶν ἀναλάβωσι τὰ χρέη των θέλουν δώσει, ὁ Διευθυντὴς καὶ ὁ Διδάσκαλος, ὡς εἰς τὸ Ἄρθ. ζ΄. ἔγγραφον ὑπόσχεσιν πρὸς τὸν Κυριάρχην.

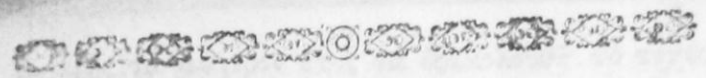
Ἄρθ. λα΄. Τῆς παραδοχῆς ἐνὸς ὑποψηφίου Διδασκάλου εἰς τὸ Διδασκαλεῖον προηγεῖται πάντοτε ἐξέτασις.

Ἄρθ. λβ΄. Ἡ ῥηθεῖσα ἐξεταστικὴ Ἐπιτροπὴ θέλει ἐνεργεῖ καὶ ταύτην τὴν ἐξέτασιν, καὶ θέλει ἀποφασίζει περὶ τῆς παραδοχῆς.

Ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, βλέπουσα τὴν ἐν πᾶσι σχεδὸν τοῖς Ἑλληνικοῖς Σχολείοις, τοῖς εἰς αὐτὴν ὑποκειμένοις, διατρέχουσιν ἀταξίαν, καὶ τὸ πάντῃ σχεδὸν τούτων ἀπρονόητον, καὶ χρέος ἐαυτῆς νομίζουσα τὴν περὶ τούτων πρόνοιαν, ἀπεφάσισεν, ἵνα ἐκτίθῃ, καὶ ἐκδῶσθαι διὰ τοῦ τύπου Ὄργανισμὸν, καθ' ὃν ὀφείλουσι πάντα τὰ Σχολεῖα, ἵνα διατάττωνται, καὶ διακυβερνῶνται.

Τριπλοῦς λοιπὸν ἐστὶν ὁ σκοπὸς τοῦ παρόντος Ὄργανισμοῦ.

α'. ἵνα μὴ εἰσάγωνται εἰς τὰ Σχολεῖα ἀπροσέκτως καὶ ἀνεξετάστως οἱ τυγχόντες ἀπαιδεῦτοι καὶ ἀνάξιοι τῆς διδασκαλικῆς ἑδρας, καὶ διεφθαρμένοι διδάσκαλοι, καὶ ἐπιβουλεύοντα ὑπ' αὐτῶν τὰ Ὀρθόδοξα τῆς Ἀνατολικῆς ἡμῶν Ἐκκλησίας δόγματα, ἀπερ εἰσὶν ἡ μόνη τῆς σωτηρίας ἡμῶν εἰλις. β'. ἵνα εὐμεθόδως, καὶ μετὰ καρποφόρου καλλιέργειας διδάσκηται ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, ὁ πολῦτιμος οὗτος θησαυρὸς τῶν προγόνων ἡμῶν, δι' ἧς κηδόνησεν ἡ πάνσοφος καὶ πανεργατικὴ τοῦ Θεοῦ πρόνοια, ἵνα καὶ αὐταὶ αἱ ἱερὰ Γραφικί, τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὰ ὄργανα, ὑπάρχωσι συγγεγραμμένα. δι' αὐτῆς καὶ προτρέπουσιν ἡμᾶς διὰ τῆς καθ' ἐκάστην ἀναγινωσκομένης γλώσσας, εἰς τὴν τῆς αὐτῆς ἐκμάθησιν. γ'. καὶ τελευταῖον, ἵνα ὁμοιομόρφως προβαίη, ἡ ἐκπαίδευσις τῆς ὁμογενοῦς νεολαίας ἐν ἅπασιν τοῖς Σχολείοις, καὶ μὴ ποικιλομόρφως, ἀτάκτως καὶ συγκεχυμένως τῶν μὲν, οὕτω διδάσκοντος, τοῦ δὲ, ἄλλως, ὑπερ ἀμάθεια μᾶλλον δυνατὰ λέγεσθαι, ἢ μάθησις, καὶ τύπον γενναῶν συνειθίζει, καὶ ἡθῶν διαφθορὰν μᾶλλον, ἢ μετριοφροσύνην καὶ χρηστότητα ἡθῶν, πρὸς ἧ μᾶθησις ἀποβλέπει. ὅθιν διατάττει τὰ ἐξῆς.

ΣΧΕΔΙΟΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ

ΤΩΝ

ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ.

ΑΡΘΡΟΝ Α.

Περὶ Διδασκάλων.

Ἄρθ. 1. Εἰς οὐδεμίαν πόλιν, ἢ ἐνορίαν, ἢ χωρίον
να κησυστάται, οὔτε εἰς γενικὸν Σχολεῖον, οὔτε
εἰς μερικόν, διδάσκαλος, ἐν μὲν τῇ Κωνσταντινου-
πόλει, ἀνευ τῆς ἀδείας τῆς Ἐκκλησίας, εἰδοποιουμέ-
νης δια τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς· ἐν δὲ ταῖς
ἑξομίαι, διὰ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς
(ὅπου ὑπάρχει,) τῇ ἀδείᾳ τοῦ Ἀρχιερέως.

2. Ο διδάσκαλος τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης κατὰ
πᾶσαν ἀνάγκην να ἦναι Ὁρθόδοξος, χρηστῶν ἡθῶν,
καὶ ἄξιος τῆς διδασκαλικῆς ἑδρας, καθὼς διατάτ-
τεται καὶ εἰς τὸν ἀλληλοδιδακτικὸν Κανονισμόν.
Ὅθεν ἀπαιτεῖται να ἦναι γνωστὸς κατὰ ταῦτα·
Οἱ δὲ ἑτέρων μαθημάτων διδάσκαλοι, (Μαθηματικῶν,
ἑτέρων γλωσσῶν κτλ.) ἐὰν δὲν εὐρίσκωνται Ὁρθό-
δοξοι, δύνανται να ἦναι καὶ ἑτερόδοξοι, ἀλλ' ἄξιοι
τῆς ἑδρας, καὶ χρηστοθήεις, καὶ μὴ ἐπηρεάζοντες τὴν
Ὁρθόδοξιαν. οἱ δὲ μὴ ὄντες τοιοῦτοι παύονται.

3. Ὁ συσταθεὶς ἀνευ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀδείας, εἶπουν τοῦ κατὰ τόπον Ἀρχιερέως, δι' εἰδήσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς (ὅπου ὑπάρχει), παύεται.

4. Οἱ τελειόνοντες τὰ μαθήματα ἐν τε Κωνσταντινουπόλει, καὶ τοῖς κατὰ τόπους ἄλλαις Σχολαίαις, μαθηταί, ὡς ὄντες γνωστοὶ κατὰ τὰ εἰρημένα, καὶ ἐκπληροῦντες μᾶλλον τὸν τριπλοῦν σκοπὸν τοῦ Ὀργανισμοῦ, τοῦ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐκτεθέντος, προτιμῶνται εἰς διδασκαλικὰς ἑδρας τῶν ἄλλων, ἰσχυρῶν ὄντων.

Ἄρθρον Β'.

Περὶ Μαθημάτων.

Ἄρ. 1. Τὰ ἔτη τῆς περιόδου τῶν μαθημάτων διαρίζονται τοῦλάχιστον εἰς τέσσαρα.

2. Εἰς τὸ πρῶτον ἔτος νὰ παραδίδωται τὸ τεχνολογικόν, μετὰ ἐξασκήσεων τῆς ὀρθογραφίας.

Καὶ συγγραφεῖς οἱ ἐξῆς.

Αἰσώπου μῦθοι.

Ποικίλη ἱστορία τοῦ Αἰλιανοῦ.

Τὸ ἐνύπνιον τοῦ Λουκιανοῦ.

Ὁ μῦθος τοῦ Πραδίκου.

Νεκρικοὶ διάλογοι τοῦ Λουκιανοῦ.

Ὁ περὶ προσευχῆς τοῦ θεοῦ Χρυσοστόμου.

Ἰσιδώρου ἐπιστολαί.

Ἐπεὶ Ἱστορία.

Νὰ ἀποστηθίζωσιν οἱ μαθηταὶ τὰ ἀξιολογώτερα ἑλληνικὰ τεμάχια τῆ ἐκλογῆ τοῦ διδασκάλου.

3. Εἰς τὸ δεύτερον ἔτος νὰ ἐξακολουθῆ τὸ τεχνολογικόν καὶ ὀρθογραφικόν μετὰ τῶν ἐξασκήσεων.

Συγγραφεῖς δὲ οἱ ἐξῆς.

Ἀπομνημονεύματα Ξενοφῶντος.

Κύρου παιδεία.

Ἰσοκράτης.

Θεοφράστου χαρακτῆρες.

Λυσίας.

Τοῦ θεοῦ Χρυσοστόμου πρὸς Εὐτρόπιον.

Τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ὁ κατὰ μεθυόντων, καὶ τὰ ὅμοια.

Κατήχησις ἱερά.

Ἀριθμητικὴ στοιχειώδης.

Μυθολογία.

Πολιτικὴ Γεωγραφία.

Καὶ εἰς τοῦτο τὸ ἔτος ἐξάκολουθήσις τοῦ ἀποστηθίσματος τῶν ἀξιολογωτέρων ἑλληνικῶν τεμαχίων.

4. Εἰς τὸ τρίτον ἔτος νὰ παραδίδωται τὸ συντακτικόν, μετὰ τοῦ τεχνολογικοῦ ἔτι, καὶ τῶν ὀρθογραφικῶν ἐξασκήσεων.

Συγγραφεῖς δὲ οἱ ἐξῆς.

Ἑλληνικὴ ἱστορία τοῦ Ξενοφῶντος.

Παράλληλοι βίοι τοῦ Πλουτάρχου.

Λουκιανοῦ Τίμων, ἢ μιτάνθρωπος.

Πλάτωνος Μενέξενος, ἢ Ἐπιτάφιος.

Ὁ Ἀρεσπαγειτικός τοῦ Ἰσοκράτους, καὶ

Ὁ περὶ Εἰρήνης.

Ὁ Παρσινετικός τοῦ μεγάλου Βασιλείου καὶ τὰ ὅμοια.

Νὰ γίνωνται συνθέσεις ἐπιστολῶν, ἢ ἄλλων ἐκθέσεων εἰς τὴν κοινοτέραν ἑλληνικὴν.

Ἐξακολούθησις τῆς Πολιτικῆς Γεωγραφίας.

Γενικὴ Ἱστορία.

Τουρκικὴ γλῶσσα, ὡς ἐπικρατοῦσα διάλεκτος καὶ ἀναγκαία εἰς τὴν κοινωνίαν.

Γαλλικὴ γλῶσσα ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἐν ταῖς μεγάλας ἔξω πόλεσι.

Στοιχειώδη μαθηματικά.

5. Εἰς δὲ τὸ τέταρτον ἔτος ἐξακολούθησις τοῦ συντακτικοῦ, καὶ θέματα εἰς ἐκάστην ἑβδομάδα, καὶ ἐξακολούθησις τῶν συνθέσεων.

Συγγραφεῖς δέ.

Ὁ Λυκοῦργος κατὰ Λεωκράτους.

Δημοσθένους οἱ Ὀλυνθιακοὶ, ἢ Φιλιππικοὶ, καὶ ὁ περὶ Στεφάνου.

Αἰσχίνου ὁ κατὰ Κτησιφῶντος.

Θουκυδίδης, μάλιστα ἐκ τῶν δημογοριῶν.

Ἡρόδοτος.

Τὸ Α, τῆς Ἰλιάδος.

Ἡ Ἐκάβη τοῦ Εὐριπίδου.

Ἐξακολούθησις τῶν Μαθηματικῶν, τῆς Γαλλικῆς, καὶ ἐπίτομος Φυσικὴ Ἱστορία.

6. Εἰς δὲ τὰ ἀνώτερα Σχολεῖα καὶ πέμπτον ἔτος προστεθήτω, εἰς ὃ θέλει γίνεσθαι παράδοσις ἐπιτόμου Ῥητορικῆς μετὰ γυμνασμάτων.

Ποιηταί.

Ἐξακολούθησις τοῦ Ὀμήρου.

Οἰδίπους ὁ Τύραννος τοῦ Σοφοκλέους.

Οἱ Πέρσαι τοῦ Αἰσχύλου.

Φιλοκτήτης Σοφοκλέους.

Πίνδαρος.

Θεόκριτος.

Εὐλογί, Ἐπιγραμμάτων.

Ἐξακολούθησις ὑψηλοτέρων μαθηματικῶν, ὅπου δυνατὸν νὰ γείνη τοῦτο, καὶ τῆς Γαλλικῆς.

7. Ἐπειδὴ δὲ ἡ γραμματικὴ πρέπει νὰ ἴηται ὁμοίωμα εἰς πάντα τὰ Σχολεῖα, πρὸς τὸ παρὸν γενέσθω ἡ διδασκαλία, ἢ ἀπὸ τῆς γραμματικῆς τοῦ Κ. Ν. Βίμβα, ἢ τοῦ μακαρίτου Κ. Κούμα, ἕως οὗ ἡ Ἐκκλησία διατάξῃ νὰ συνταχθῇ, καὶ ἐκδοθῇ διὰ τοῦ τύπου ἢ μᾶλλον εὐμεθοδεστέρα.

8. Ὅσαι πόλεις, ἢ κωμοπόλεις εὐποροῦσιν, ὀφείλουσι νὰ ἀποστέλλωσιν εἰς ἀνώτερα καταστήματα δι' ἰδίας αὐτῶν δαπάνης, τοὺς εὐρυστέρους, καὶ ἐπιμελιεστέρους, καὶ χρηστοθησεστέρους, ἐπὶ συμφωνίᾳ ὅτι, ἀρ' οὐ τελειοποιηθῶσι, θέλουσιν ἀναδεχθῆ εἰς τὴν ἑαυτῶν πατρίδα τὴν διδασκαλικὴν ἑδραν.

9. Νὰ γίνωνται ἐξετάσεις δις τοῦ ἑνιαυτοῦ κατὰ ἕξα-

μηνίαν· αἱ μὲν τῆς χειμερινῆς ἑξαμηνίας, μερικώτε-
ραι· αἱ δὲ τῆς θερινῆς, γενικώτεραι, προσκαλουμένων
ἐν ταύταις καὶ ἄλλων διδασκάλων· ἀπαραβάτως δὲ
τοῦ Ἀρχιερέως (ὅς τις εἶναι καὶ ὁ Ἐφορος τῶν Σχο-
λείων καὶ Ἐπιτροπῶν τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ), ἢ τινος
ἀντιπροσώπου αὐτοῦ, ἐὰν μὴ ὑπάρχη δυνατὴ ἢ τοῦ
Ἀρχιερέως παρουσία, καὶ ἐνὸς μέλους τοῦλάχιστον
τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, εἰς ὁποίας ἐπαρ-
χίας εἶναι συστημένοι Ἐκκλησιαστικαὶ Ἐπιτροπαί.

10. Εἰς τὴν τήρησιν τῶν ὅσα ὁ Ὄργανισμὸς οὗτος
διατάττει, θέλει ἐπαγρυπνεῖ ἢ Ἐπιτροπὴ, καὶ ὁ τῆς
ἐπαρχίας Ἀρχιερεὺς, ὑποχρεοῦντες τοὺς διδασκάλους,
ἵνα μηδὲν τούτων παραβαίνηται, καὶ ὅπως ἐκπλη-
ροῦται ὁ ἐν τῇ ἀρχῇ προταχθεὶς Τριπλοῦς τοῦ
Ὄργανισμοῦ σκοπός.

11. Ὄφείλουσι δὲ νὰ ὑπόκηνται εἰς τοῦτον τὸν Ὄρ-
γανισμὸν ἅπαντα τὰ Σχολεῖα, καὶ τὰ κατώτερα,
καὶ τὰ ἀνώτερα.

Ἄρθρον Γ'.

Καθήκοντα Διδασκάλων.

Ἄρ. 1. Ὁ διδάσκαλος (ὁ Ὄρθόδοξος) ὀφείλει νὰ
φυλάττη ἀπαραβάτως τὰ δόγματα, καὶ ἔθιμα, καὶ
παραδόσεις τῆς ἀγίας ἡμῶν Ὄρθοδόξου Ἀνατολικῆς
Ἐκκλησίας, γινόμενος τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἔργω
καὶ λόγῳ παράδειγμα, καὶ προσέχων ἀκριβῶς, ἵνα
μηδέποτε ἐκφύγῃ τοῦ στόματος αὐτοῦ λόγος, προσ-

βάλλον κατὰ τι τὴν ἱεράν ἡμῶν θρησκείαν, ἢ τὴν
ἠθικὴν, ἢ τὴν θεόθεν ἐφ' ἡμῶν Ἐξουσίαν. Ἐὰν δὲ πα-
ραβῇ τι τούτων, συμβουλευόμενος ἅπαξ καὶ δις ὑπὸ
τοῦ Ἀρχιερέως, ἐὰν μὴ διορθωθῇ, παύεται ὑπ' αὐτοῦ·
διότι δὲν ἐκπληροῖ ἔργα διδασκάλου, ἀλλὰ διαφθο-
ρέως καὶ ταραχοποιῶ.

2. Ὁ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης διδάσκαλος νὰ δι-
δάσκη ταύτην, παραλληλίζων τὴν νεὰν Ἑλληνικὴν
πρὸς τὴν παλαιάν.

3. Οἱ διδάσκαλοι τῶν γλωσσῶν, ἢ ἄλλων παρὰ
τὴν Ἑλληνικὴν μαθημάτων, ἐὰν ἦναι τυχὸν ἐτερό-
δοξοι, ὀφείλουσι διδάσκειν εἰρηνικῶς, ὅ,τι ἐπαγγέλ-
ονται, μηδένα λόγον περὶ θρησκείας ποιοῦντες·
διότι δὲν προσεκλήθησαν ἵνα διδάξωσι θρησκείαν,
ἀλλὰ διάλεκτον, ἢ ἐξωτερικόν τι μάθημα. Ἐὰν δὲ
ἐπικραῶσιν ὅπωςδήποτε τῇ θρησκείᾳ, καὶ συμβου-
λευόμενοι μένωσιν ἀδιόρθωτοι, παύονται παρευθὺς
ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως.

4. Ἄπαντες οἱ ἀνωτέρω διδάσκαλοι ὀφείλουσι δι-
δάσκειν ἕκαστος τὰ ἴδια μαθήματα μετὰ ζήλου καὶ
ἐπιμελείας, ὑπὲρ τῆς προόδου τῶν μαθητῶν.

5. Εἰς τὴν ἐναρξίν τῶν μαθημάτων ἐκάστου ἔτους
ὀφείλουσιν οἱ διδάσκαλοι νὰ προτίθενται πρόγραμμα
τῶν μαθημάτων, ὅσα μέλλουσι νὰ παραδώσωσι, ση-
μειοῦντες ἐπὶ τοῦ προγράμματος τὴν τεταγμένην ὤ-
ραν ἐκάστου μαθήματος.

6. Ὁ χρηστοθήης, καὶ ἐπιμελούμενος καὶ προκόπτων μαθητῆς, πρέπει νὰ ἐπαινῆται ὑπὸ τοῦ διδασκάλου ἐνώπιον τῶν μαθητῶν, διὰ νὰ ἐρεθίζηται ὁ ἐπαινετός ζῆλος τῶν ραθύμων καὶ ἀμελῶν.

7. Ὁ ἐξετασθησόμενος μαθητῆς προσδιορίζεται εἰς τὴν ἐξέτασιν διὰ κλήρου.

8. Κατὰ πᾶσαν ἐναρξιν μαθημάτων ὁ διδάσκαλος ἐκφωνεῖ λόγον σύντομον, προτρεπτικόν εἰς τὴν παιδείαν καὶ προστασίαν αὐτῆς.

9. Εἰς ἐπίτηδες βιβλίον ὁ διδάσκαλος νὰ καταστρόνῃ ἐκάστου μαθητοῦ, α'. τὸ ὄνομα, τὸ ἐπώνυμον, τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν πατρίδα. β'. τὴν ἐπιμέλειαν, τὴν πρόσodon καὶ τὴν χρηστὴν αὐτοῦ διαγωγὴν, καὶ τὰναντία τούτων.

Ἄρθρον Δ'.

Καθήκοντα μαθητῶν.

Ἄρ. 1. Πᾶς μαθητῆς ὀφείλει νὰ φυλάττῃ τὰ χρῆμα τῆς ἱερᾶς θρησκείας του, ὡς διδάσκεται ὑπὸ τοῦ εὐσεβοῦς καὶ ὀρθοδόξου καὶ χρηστοθήους (ὡς ἐρρέθη ἀνωτέρω), διδασκάλου του. Ἐὰν δὲ φωραθῇ κακῶς φρονῶν, ἢ διεφθαρμένος τὰ ἦθη ἀπ' ἄλλων συναναστροφῶν, συμβουλευέται ἀπαξ καὶ δις πατρικῶς ὑπὸ τοῦ διδασκάλου του· καὶ ἐὰν μὴ διορθωθῇ, ἀναφέρεται εἰς τοὺς Ἐπιτρόπους τῆς Σχολῆς, οἵτινες μετὰ τοῦ διδασκάλου πάλιν συμβουλευοῦσιν αὐτόν. ἐὰν δὲ καὶ πάλιν παρακούσῃ, σκληρυνόμενος καὶ μένων

ἀδιόρθωτος, ἐκδιώκεται ὑπὸ τῶν Ἐπιτρόπων, τῆ εἰδήσει τοῦ Ἀρχιερέως, ἢ τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ, ἀπὸ τῆς ὀμηγύρεως τῶν λοιπῶν, ἵνα μὴ γίνηται εἰς τοὺς λοιπούς εὐσεβεῖς καὶ χρηστοθήεις μαθητάς παράδειγμα κακοθείας καὶ διαφθορᾶς.

2. Ὁφείλουσιν ἅπαντες οἱ μαθηταί, ἵνα ἐπιμελῶνται εἰς τὴν προκοπὴν των, καὶ μὴ γίνηται ἡ ἀμελεία αὐτῶν αἰτία τῆς τοῦ διδασκάλου δῆθεν ἀμελείας ἀδίκως. Ὁ ἀμελής κατὰ πρῶτον συμβουλευέται, προσπαθῶντος τοῦ διδασκάλου, ἵνα κεντήσῃ τὴν φιλοτιμίαν του· ἐὰν ἐμμένῃ ἀμελῶν, νὰ ἐπιπληχθῇ σφοδρότερον ἐνώπιον τῶν συμμαθητῶν του. Πάλιν δὲ ἐμμένων ἐν ἀμελείᾳ, νὰ ἐπιπληχθῇ καὶ ὑπὸ τῶν Ἐπιτρόπων ἐν πλήρει συνελεύσει ἀπαξαπάντων τῶν μαθητῶν. ἐὰν δὲ μετὰ ταῦτα πάντα μηδεμίαν λάβῃ διόρθωσιν, τί ἄλλο πρέπει νὰ κάμῃ ἢ Ἐπιτροπὴ τῆς Σχολῆς καὶ τοῦ Ἀρχιερέως, εἰμὴ νὰ τὸν ἐκβάλῃ τῆς Σχολῆς, διὰ νὰ μὴ μιμηθῶσι καὶ ἄλλοι τὴν ἀμελείαν του;

3. Οἱ μαθηταί νὰ φοιτῶσιν ἀναπορεύκτως εἰς τὴν Σχολὴν καθ' ἐκάστην ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ διδάσκαλος ἔχει μάθημα, μὴ οὔσης Κυριακῆς, μήτε ἐορτῆς, προτρεπόμενοι ἐπιμόνως καὶ ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτῶν γυνείων, διὰ νὰ μὴ ἀνακόπτονται ἀπὸ τῆς τῶν διδασκαμένων συνεχείας· διότι τότε, οὐδεὶς γίνεταί καρπός· ἐκτὸς κατεπειγούσης ἀνάγκης.

4. Ὁφείλουσιν ἅπαντες οἱ μαθηταὶ νὰ παρευρίσκωνται εἰς τὰς ἐξετάσεις· ὅσοι δὲ ἀποφεύγουσι ταύτας, ἀποβάλλονται· ἐκτὸς εἰμὴ δι' ἀσθενείαν, ἢ ἄλλην κατεπείγουσαν αἰτίαν.

Ἄρθρον Ε'.

Περὶ Ἐπιτρόπων, καὶ τῶν καθηκόντων αὐτῶν.

Ἄρ. 1. Νὰ ἐκλέγονται Ἐπίτροποι τῶν Σχολείων οἱ ζηλωταὶ τῆς παιδείας, καὶ ὅπως δὴποτε μέτοχοι αὐτῆς, ἐν μὲν τῇ Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας· ἐν δὲ τοῖς ἔξω μέρεσιν, ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους Ἀρχιερέων.

2. Νὰ ἐπισκέπτονται οὗτοι ἐκ διαδοχῆς τὴν Σχολὴν συγνάκις, φροντίζοντας ὑπὲρ τῆς εὐταξίας τῶν μαθητῶν, καὶ τῆς ἐπιμελείας αὐτῶν, καὶ τῶν διδασκάλων.

3. Νὰ προνοῶσι προθύμως ὑπὲρ τῶν ὅσα εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τοὺς διδασκάλους, διὰ νὰ παρακινῶσι τὴν φιλοτιμίαν αὐτῶν, καὶ τὴν εἰς τοὺς μαθητὰς ἐπιμέλειαν.

4. Ἐὰν δὲ τις τῶν διδασκάλων φανῇ ἀμελής, καὶ ἄπαξ καὶ δις συμβουλευόμενος δὲν διορθῶται, ἀνάγκη νὰ παύηται διὰ τοῦ Ἀρχιερέως, ἵνα μὴ καὶ τὰ χρήματα εἰς μάτην δαπανῶνται, καὶ ὁ πολύτιμος τῆς νεολαίας ἀπόλληται χρόνος.

5. Ἐὰν ὅμως διὰ τῆς αὐτῶν ἐπιμελείας προάγῃ τοὺς μαθητὰς, καὶ ἐν ταῖς ἐξετάσεσι φαίνηται πραγ-

ματικῶς ὁ καρπὸς τῆς ἐπιμελείας αὐτῶν, ὀφείλεται αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως καὶ τῶν Ἐπιτρόπων εὐχαριστίαι καὶ ἔπαινος μετ' εὐγνωμοσύνης· ἀλλ' οἱ τῆς Σχολῆς Ἐπίτροποι πρέπει νὰ προσφέρωσιν αὐτοῖς καὶ πραγματικὴν τινα ἀνάλογον ἀμοιβήν, ἵνα μᾶλλον ἐπιμελούμενοι τοὺς μαθητὰς, μᾶλλον καὶ καρποροῦσιν.

6. Ὁ ἀρὴς τὸν νοῦν μαθητῆς, οἴκτου μᾶλλον ἀξίως, ἢ ἐπιπληξίως, μετὰ ἱκανὴν ἀνοχήν, ὅταν μῆτε διὰ τῆς ἐπιμελείας μηδεμίαν ποιῆται καρποφορίαν, ἀποπέμπεται ἐγκαίρως τῆς Σχολῆς ὑπὸ τῶν Ἐπιτρόπων, εἰς τὸ νὰ μάθῃ ἄλλο τι, πρὸς ὃ εἶναι τυχόν μᾶλλον ἐπιτήδειος, δι' οὗ θέλει γένει χρήσιμος εἰς αὐτὸν, καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν ὁπωσοῦν.

7. Καὶ ὅστις τῶν μαθητῶν εὐδοκιμεῖ ἐν ταῖς ἐξετάσεσι, πρέπει νὰ βραβεύηται ὑπὸ τῶν Ἐπιτρόπων, ἵνα καὶ οἱ ἄλλοι εἰς τοῦτο παροξύνωνται.

8. Διδάσκαλος νὰ μὴ ἐκβάλληται ὑπὸ τῶν Ἐπιτρόπων ἀπὸ τῆς Σχολῆς διονδήτινα λόγον, ἐκτὸς τῆς ἀδείας τοῦ Ἀρχιερέως, καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς (ὅπου ὑπάρχει), ἀφοῦ πρότερον ἐξετάσῃ ἀκριβῶς τὰ κατ' αὐτοῦ λεγόμενα.

9. Νὰ συνιστῶσιν οἱ Ἐπίτροποι Παιδονόμον φρόνιμον τῆς Σχολῆς, διὰ νὰ ἐπιστατῇ ἀγρύπνως εἰς τὴν εὐταξίαν τῶν μαθητῶν.

10. Ἀναγκαῖον νὰ φροντίζωσι καὶ τὴν σύστασιν βιβ-

λιθῆκης, τούλάχιστον ἐκ τῶν ἀξιολογωτέρων ἐκδόσεων, διὰ τῆς προνοίας καὶ ὁδηγίας τοῦ Ἀρχιερέως, ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἀνάγκη, ἵνα διορισθῇ ποσότης τις χρηματικῆ, κατ' ἔτος καταβαλλομένη, ἀναλόγως ταῖς χρεῖαις καὶ τῇ δυνάμει αὐτῶν.

11. Ἐκάστη πόλις, ἐνορία, χωρίον ὀφείλει νὰ ἔχη τεταγμένην ἑορτὴν τῆς Σχολῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν θέλει γίνεσθαι μνεῖα τῶν συντρεχόντων εἰς αὐτήν, ζώντων καὶ κεκοιμημένων.

Κατάλογος τῶν Ἑορτῶν καὶ διακοπῶν.

- Ἄπαναι αἱ Κυριακαὶ τοῦ ἔτους.
- Αἱ Δεσποτικάι ἑορταί.
- Αἱ Θεομητορικάι.
- Μία μόνη τοῦ τιμίου Προδρόμου: τὸ Γενέσιον.
- Δύω τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, κθ' καὶ λ' Ἰουίου
- Τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν.
- Τοῦ ἁγίου Νικολάου.
- Τοῦ ἁγίου Γεωργίου.
- Τοῦ ἁγίου Δημητρίου.
- Τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου.
- Μία ἡμέρα τῆς Ἀποκρέω τοῦ σαρανταήμερου.
- Δύω τῆς μεγάλης Ἀποκρέω, καὶ δύο τῆς Τυρινῆς.

Τρεῖς τῶν Χριστοῦ Γέννων.

Δύω τῶν Θεοφανείων.

Τρεῖς τῆς μεγάλης Ἑβδομάδος.

Τρεῖς τοῦ Πάσχα.

Διακοπὴ κατὰ Ἰούλιον μόνον, ἢ κατ' Αὐγούστον μόνον, τουτέστιν ἓνα μῆνα· ἐν τισὶ δὲ Σχολαίσις μικροῖς καλὸν μόνον δεκαπέντε ἡμέραι, εἰς μίχραν τινα ἄνεσιν.

ΤΕΛΟΣ.

